

SEMINAR

ULOGA REVIZORA U PROCENAMA NPO

Miroslav M. Milojević

31.01.2025

O seminaru – predmet izlagnja

Ko se sve interesuje za procene

Vlasnik

Prodavac

Kupac

Poreski
organ

Stečajni
upravnik

Kreditor

Sudija

Revizor

Brokeri

Analitičari

Istražitelji

Javnost

- Veliki broj interesenata
- Različiti osnovi interesa
- Različiti intenzitet interesa
- Različiti uglovi vrednovanja
- Suprotstavljena gledišta
- Svak ima svoj subjektivni interesni metar

Kada su procene NPO predmet revizije?

Redovni - godišnji

- Pojedinačni
- Konsolidovani

Vanredni

- Statusne promene (podela, spajanje..)
- Stečaj (UPPR, Likvidacija)
- Posebni zahtevi

- Samo one procene NPO čiji se rezultati uključuju u bilanse
- Redovna revizija – svake godine za godišnje izveštaje
- Vanredna revizija za vanredne okolnosti

Gde je revizija vrednosti NPO u ukupnom poslu revizora?

Bilans

Stalna imovina	Kapital
Obrta imovina	Obaveze

- Revizija ispituje sve transakcije i stanja u finansijskim Izveštajima
- Bilans stanja je samo jedan od pet komponenti izveštaja
- U bilansima NPO su deo dugoročne imovine, koja je deo ukupne imoine

Primenljiva osnova za finansijsko izveštavanje kao faktor

Imovina		Kapital i obaveze	
Stalna imovina	40.000	Kapital	50.000
NPO	25.000	Osnovni	40.000
DFP	3.000	Rezerve	4.000
Nemater	12.000	Dobitak	6.000
Obrtna imovina	60.000	Gubitak	0
Biolo	25.000	D. obaveze	10.000
Potrazivanja	22.000	K. obaveze	40.000
K. fin plas	8.000	OPO	25.000
Ostalo	5.000	KFO	10.000
		Ostalo	5.000
Ukupno	100.000	Ukupno	100.000

- Revizija vrednosti NPO je segment ukupne revizije
- Za nju postoje posebne procedure ispitivanja
- Veličina pažnje reviziji NPO zavisi od mase, relativnog učešća u aktivi, kvaliteta ili sastojaka NPO

Procene u finansijskim izveštajima – značaj i uticaji

Vrednosti po kojima se finansijske stavke beleže

Bitna odrednica finansijske pozicije

Odrednice BS, BU i ITG

- Veća proporcija - veći značaj
- Uslovljava bonitet firme
- Utiče na troškove i na bilans novčanih tokova

Kako teče proces finansijskog izveštavanje

Registrowanje podataka

Obrada podataka

Sačinjavanje podataka

Revizija i verifikacija

Publikovanje podataka

- Od nastanka informacije do stavljanja javnosti na uslugu
- Različite uloge: menadžment, procenitelj, revizor, objava na portalu
- Ujedinjeni ispravnošću finansijskih informacija

Ko su revizori

Profesija čuvara ispravnosti
izveštaja

Globalno ujedinjeni jednim ciljem

Svoji standardi

Revizija i verifikacija

Stabilnost finansijskih informacij

- Verifikatori – cenzori FI
- Različite uloge:
menadžment, procenitelj,
revizor, objava na portalu
- Ujedinjeni ispravnošću
finansijskih informacija

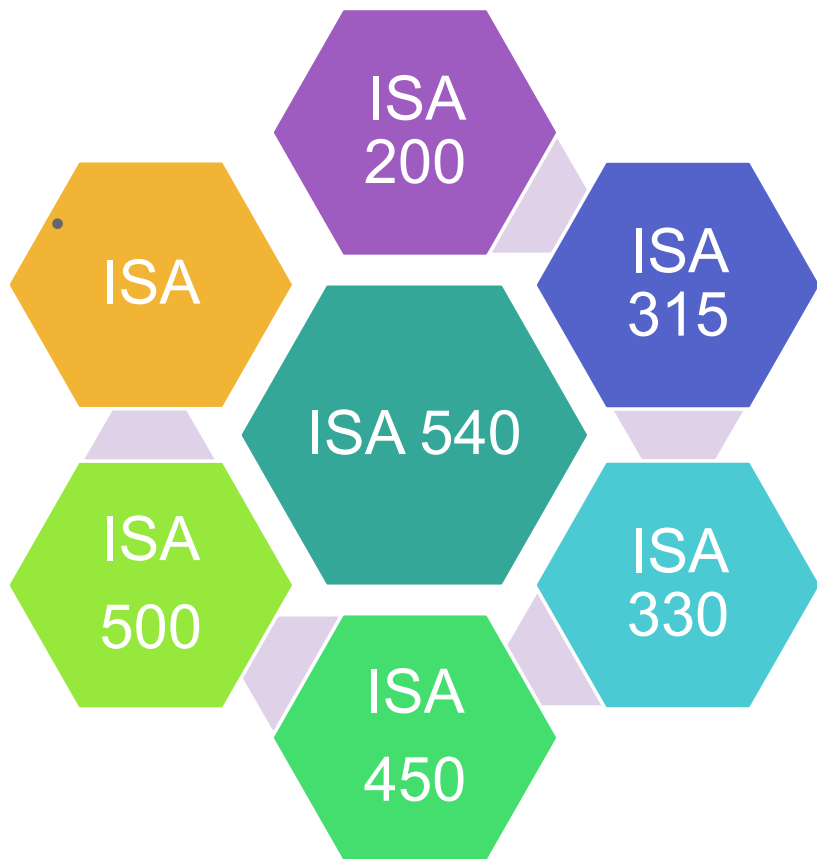
Čemu revizori

Ciljevi revizorskog angažmana

- Ispitivanje **saglasnosti** finansijskih izveštaja sa primenljivom osnovom finansijskog izveštavanja
- Mišljenje u **strogoj formi** u kojoj se izdaje
- Mišljenje koje je čisto dok god nisu nađena **materijalno značajni pogrešni iskazi**
- **Komunicirati sa svojim formama tokom procesa revizije** sa relevantnim faktorima finansijskog izveštavanja

Alatke revizije - standarda revizije

ISA 540 – Revizija računovodstvenih procena i povezanih obelodanjivanja

ISA 200 – Opšti ciljevi nezavisne revizije i ponašanje....

ISA 315 – Identifikacija rizika materijalnog pogrešnih iskaza kroz razumevanje entitete i njegovog okruženja

ISA 330 – Revizorovi odgovori na ocenjene rizike

ISA 450 – Evaluacija materijalnog pogrešnih iskaza identifikovanih u reviziji

ISA 500 – Revizorski dokazi

Proces i proizvod revizorskog angažovanja

Tokom revizije

- Priprema i plan
- Prethodna revizija
- Konačni pregledi

Rezultat

- Izveštaj revizora
- Menadžment letter
- Dokumentovanje

Znaci upozorenja na rizike u finansijskim izveštajima

Lista

FINANSIJSKE I ORGANIZACIONE TEŠKOĆE

- Nedostatak obrtno kapitala i tanki izvori za odgovor na obaveze
- Oštra konkurencija, domaća i internacionalna
- Trend ekonomskog opadanja
- Zavisnost od malog broja kupaca
- Ograničeni izvori kapitala
- Restriktivni uslovi zaduživanja
- Visoki iznosi nenaplaćenih potraživanja
- Visoki iznosi akumuliranih zaliha u odnosu na prihode
- Pretnje tužbama
- Značajni gubici u operacijama
- Industrija u opadanju
- Nekontrolisana, neproračunata ekspanzija
- Visoka fluktuacija na ključnih pozicijama
- Istraživanja poreskih i regulatornih organa

MENADŽERSKA PRAKSA

- Loša praksa angažovanja ljudi
- Neadekvatna praksa treninga i ocenjivanja ljudi
- Visoka stopa promene na menadžerskih pozicijama
- Kriminalni dosije ključnih ljudi u firmi
- Česta promena revizora pred kraj godine
- Personalni finansijski stres
- Omašivanje rokokova

Znaci upozorenja na rizike u finansijskim izveštajima

Lista

PRIRODA RAČUNOVODSTVENIH TRANSAKCIJA

- Značajan broj transakcija sa povezanim licima
- Neobičajeno mnogo transakcija pred kraj godine
- Neobičajeno velikih broj korekcija po zahtevu revizora
- Veliki izdaci za advokate, konsultante, agente i povezana lica
- Slabosti ili odsustvo internih kontrola

NEREALNA OČEKIVANJA I ODSUSTVO SARADNJE

- Odbijanje a dostavi neophodnu dokumentaciju radi pregleda
- Neodlučnost, odbranaštvo i odsustvo u odgovoru na pitanje
- Pretnja da će smeniti revizora
- Nerealno očekivanje da će se revizija za kratko okončati
- Nevoljno prihvatanje sugestija revizora za korekcijama
- Ne reagovanje na potrebu otklanjanja internih kontrola

Indikacije greški i kriminalnih radnji

Lista indikacija

RADNJE

- Sredstvo nabavljeno a otišlo na pogrešan račun
- Nabavljeno sredstvo koje nije neophodno – nekorišćeni kapacitet
- Zaposleni mogu da sakriju neautorizovane nabavke – za sebe
- Otudjenje sredstva nije registrovano
- Pogrešno odmeren vek trajanja rezultirajući u pogrešnim obračunima

Lista

- Stanja na klasama za sredstva koja se amortizuju i koja se ne amortizuju
- Sredstva koja nisu u upotrebi, koja se ne koriste i koja se drže za prodaju
- Sredstva u izgradnji
- Akumulirana amortizacija po klasama sredstava koja se amortizuju
- Opis metoda koji se koristi u obračunu amortizacije
- Neouobičajene obveze vezane za stalnu imovinu
- Obezvredjenja stalne imovine
- Sredstva koja su pred/u otuđenju

Revizorske provere

ŠTA REVIZOR PROVERAVA?

<i>Tvrdnje u finans izveštajima</i>	<i>Ciljevi/provere</i>
Egzistencija/Postojanje	<ul style="list-style-type: none"> • NPO uključene u bilansima postoje realno • NPO prodaje/rezmenjene ostale u bilansima
Kompletirane	<ul style="list-style-type: none"> • Sva imovina uključena u registar • Sve bitne informacije o NPO registrovane
Prava i obaveze	<ul style="list-style-type: none"> • Entitet ima vlasničku titulu, li slično pravo nad NPO • Entitet ima obaveze vezane za NPO
Vrednovanje i alokacija	<ul style="list-style-type: none"> • Vrednost usklađena sa osnovom za vrednovanje • Amortizacija pravilno odmerena
Prezentacija i obelodanjivanje	<ul style="list-style-type: none"> • NPO u celini i po delovima adekvatno klasifikovani • Glavne komponente obelodanjene u FI

Revizorove procedure ispitivanja tvrdnji u bilansu

VEZA TIPOVA REVIZORSKIH PROCEDUTA I TVRDNJI U FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA

	Tvrđnje u finansijskim izveštajima				
Tip revizorske procedure	Postojanje	Kompletno	Prava/Obaveze	Vrednovanje	Obelodanjivanja
Konfirmacija	✓	✓	✓	✓	✓
Fizička ispitivanja	✓	✓	✓	✓	✓
Inspekcija	✓	✓	✓	✓	✓
Vučovanje	✓	N/A	✓	✓	✓
Traganje	✓	✓	✓	✓	✓
Preispitivanje	✓	✓	✓	✓	✓
Ispitivanje	✓	✓	✓	✓	✓
Posmatranje	✓	✓	N/A	N/A	✓
Usaglašavanje	✓	✓	✓	✓	✓
Analitičke procedure	✓	✓	✓	✓	✓

Propusti u procenjivanju

Problemi u organizaciji menadžmenta

- *Nejasno postavljeni ciljevi procene (ne razmišlja o tom da za različite potrebe stoje različite procene)*
- *Nedostatak plana u nastupu pri izboru procenitelja (nisu svi procenitelji podobni za svaku procenu)*
- *Celokupni proces procenjivanja vezan je za mnoge rizike (mnogi od njih nisu ni identifikovani, a nanose štete)*
- *Nepostojanje kriterija za izbor procenitelja (kada bi bilo više razumevanja i znanja bilo bi više jasnih kriterija za to koji je to procenitelj pravi za datu svrhu)*
- *Loša organizacija rada i saradnje sa proceniteljem (nema pravila za rad sa proceniteljem, otuda i aljkavo informisanje, nezainteresovani pristupi, što sve vodi do loših rezultata)*

Propusti pri procenjivanju

Problemi koji nastaju u vezi sa izveštajima o proceni

- *Neprofesionalna prezentacija*
- *Neodgovarajuće znanje procenitelja i njihov kredibilitet*
- *Nedovoljno i neodgovarajuće dokumentovana procena*
- *Aljkavo i sa pogrešnim podacima urađena procena*
- *Korišćenje neuobičajenih metoda*
Pritisak za rano okončanje procene
- *Matematičke i tehničke greške u izveštajima*
- *Preterano oslanjanje na matematičke formule, (nema objašnjenja i logike)*
- *Nedovoljna dokumentovanost nezavisnosti procenitelja (ovu proceduru sprovedi procenitelj, brigu mora voditi i naručilac)*

Lista

1. Razdvajanja zemljišta od zgrade: koliko je izvedeno
2. Odmeravanje rezidualne vrednosti: Različito za različite stavke
3. Klasifikacija i subklasifikacija NPO – koliko to proveravamo
4. Odmeravanje veka trajanja – Da li se to redovno izvodi
5. Koje sve elemente tabelarni prikazi treba da budu prezentirani
6. Kako identifikovati obaveze vezane za stavke NPO – kako do informacije
7. Kako kalkulirati ekološke učinke na vrednost NPO – Nova oblast i kako
8. Uticaj energetske efikasnosti na vrednost NPO – Koje procedure
9. Koliko može biti problematično opredeljenje za grupno-pojedinačno vrednovanje – šta kaže praksa

Lista

1. Obezvredenje NPO – koliko to rade u praksi i koliko procenitelj ovome i kako obraća pažnju
2. Kakva je praksa u tretiranju sredstava koja su namenjana prodaji
3. Račun odžavanje - koliko može biti koristan u procenjivanju
4. Koliko otuđenje treba izanalizirati i kakve su koristi za procenjivanje
5. Kakve koristi i kako postupate sa registrom imovine

K r a j

HVALA NA UČEŠĆU I PAŽNJI

miroslav.milojevic@iefbg.com

